

DRŽAVNOTOŽILSKI SVET

Trg OF 13, 1000 LJUBLJANA

Tel.: 01 434 19 63

E-pošta: dts@dt-rs.si

Številka: Dts 1038/13-25-AM(VV)-ks

Datum: 29. 5. 2015

**VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
GENERALNI DRŽAVNI TOŽILEC REPUBLIKE SLOVENIJE**

ZADEVA: Mnenje Državnotožilskega sveta po tretjem odstavku 104. člena ZDT-1

Državnotožilski svet je, skladno s prvim odstavkom 104. člena ZDT-1, po opravljeni 48. redni seji, ki je potekala dne 22. 5. 2015, k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilstev za leto 2014 (v nadaljevanju Skupno poročilo) oblikoval naslednje

m n e n j e:

Državnotožilski svet podpira vodilno ugotovitev Skupnega poročila, da je slovenska tožilska organizacija, ki mora v verigi represivnih organov zagotavljati v prvi vrsti zakonit in učinkovit kazenski pregon storilcev kaznivih dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, tudi v letu 2014 uspešno opravila svojo nalogo.

Pri izvrševanju funkcije kazenskega pregona državne tožilce usmerja Politika pregona, ki jo je izdal generalni državni tožilec RS dne 27. 6. 2012. To je temeljni dokument za izvajanje funkcije kazenskega pregona, s katerim so na nacionalni ravni določene prioritete tožilskega dela. S politiko so določene predvsem vrste kriminalitete, ki so obravnavane prioriteto, učinkovito reševanje bagatelne kriminalitete, ustrezna uporaba procesnopравnih institutov ter sodelovanje državnega tožilstva z drugimi organi in institucijami.

Državnotožilski svet ocenjuje, da so državna tožilstva (na dan 31. 12. 2014 je bilo zasedenih 194 državnotožilskih mest) tudi v letu 2014 uspešno izvajala politiko pregona. Popolna primerljivost statističnih podatkov s podatki v poročilu za pretekla leta ni možna, saj je državno tožilstvo dne 6. 5. 2013 prešlo na uporabo novega, centraliziranega informacijskega sistema vpisnikov, zaradi česar Strokovno informacijski center Vrhovnega državnega tožilstva RS ni uspel pravočasno zbrati in pripraviti statističnih podatkov, ki bi bili dovolj zanesljivi, da bi ustrezno prikazali delo posameznih državnih tožilstev, kakor tudi državnega tožilstva kot celote.

Iz Skupnega poročila za leto 2014 je tako povzeti:

- leta 2014 je bilo državnim tožilstvom *skupaj ovadenih* 33.206 *znanih storilcev* kaznivih dejanj. V tem številu je zajetih 29.914 (90,1 %) ovadenih polnoletnih oseb, 1.719 (5,2 %) ovadenih mladoletnikov in 1.573 (4,7 %) ovadenih pravnih oseb. Statistični podatki kažejo, da se je v primerjavi z letom 2013 *skupno število ovadenih znanih storilcev* zmanjšalo za 11,3 %; razlog za tak podatek je zlasti v spremenjeni metodologiji zajemanja in prikazovanja podatkov ter odpravljanja napak;
- v postopku pred sodiščem prve stopnje zoper obtožene polnoletne osebe so bili državni tožilci v letu 2014 za dve odstotni točki (2 %) uspešnejši kot v letu 2013; tako je bilo število obsojenih polnoletnih storilcev v primerjavi z letom 2013, ko je bilo obsojenih 10.162 oseb, v letu 2014 višje za 213 obsojenih oseb oziroma za 2 %;
- v postopkih proti mladoletnikom se je uspeh obtoževanja v letu 2014 zmanjšal, znašal je 58 %; v letu 2013 pa je bil 67 %;
- v postopkih zoper pravne osebe se je nadaljeval trend višanja deleža obsojenih pravnih oseb, in sicer z 28 % v letu 2011 se je že v letu 2012 povišal na 32 %, v letu 2013 na 48 %, v letu 2014 pa na 56 %. V letu 2014 je bilo obsojeno 55 pravnih oseb, kar je 84 % več kot v letu 2013 (31 obsojenih pravnih oseb);
- v letu 2014 so sodišča na predlog državnih tožilcev odredila *prikrite preiskovalne ukrepe* v 75 zadevah (od tega 33 iz pristojnosti Specializiranega državnega tožilstva RS);
- v letu 2014 je bilo statistično gledano skupaj danih 182 *usmeritev policiji*, od tega 90 s strani Specializiranega državnega tožilstva RS;
- *pogajanja*: v letu 2014 so se državni tožilci pogajali s 335 obdolženci (leta 2013 z 221 obdolženci), gre za 50 % porast števila obdolžencev, s katerimi so se državni tožilci pogajali; državni tožilci so po uspešnem pogajanju sklenili sporazume z 248 obdolženci (v letu 2013 s 186 obdolženci). Tako je v primerjavi z letom 2013 *delež pogajanj*, ki so se zaključila s sklenitvijo sporazuma, v letu 2014 manjši, in sicer je 72 % (84 % v letu 2013);
- *izjava o priznanju krivde*: v letu 2014 je bilo na predobravnavnih narokih sklenjenih 3.703 sporazumov o priznanju krivde (v letu 2013 jih je bilo 3.244), kar je za 12 % več kot v primerjalnem predhodnem letu;
- *predobravnavni narok in narok za izrek kazenske sankcije*: v letu 2014 je bilo skupaj na okrožnih in okrajnih sodiščih opravljenih 9.186 predobravnavnih narokov (v letu 2013 8.605), torej gre za 7 % porast opravljenih narokov; pri čemer je bilo v primerjavi z letom 2013 več opravljenih narokov na okrožnih in manj na okrajnih sodiščih. Okrajna in okrožna sodišča so opravila skupaj 3.269 narokov za izrek kazenske sankcije (v letu 2013 je bilo 3.654); ta upad je pripisati dejstvu, da so sodišča večkrat opravila narok za izrek kazenske sankcije hkrati za več obdolžencev, saj je sicer bilo priznanj krivde skupaj 3.703;

- *alternativna oblika kazenskega pregona* se je v letu 2014 izkazala za uspešnejšo kot v letu 2013, še vedno pa obstajajo prevelika odstopanja med posameznimi državnimi tožilstvi. V primerjavi z lansko situacijo je zelo velik premik v smeri *odloženega pregona*. Za ta postopek so se v letu 2014 državni tožilci odločili v 3.009 primerih, kar je občutno več kot leta 2013, ko je ta postopek stekel zoper 2.148 oseb. Odloženi kazenski pregon proti *mladoletnikom* je državni tožilec začel v 186 primerih (196 v letu 2013). Iz naslova odloženega kazenskega pregona je bilo v korist prejemnikov plačil nakazanih 269.817 evrov, kar ostaja na ravni vplačil iz leta 2013, ko je bil ta znesek 293.893 evrov;
- *poravnavanje*: v letu 2014, tako kot že v letu 2013, žal upada zaradi pomanjkanja sredstev, namenjenih za nagrade poravnalcev, saj so se ta finančna sredstva po sprejetju ZUJF in njegovimi spremembami z rebalansom proračuna vseskozi zmanjševala, opaziti pa je trend primerne porazdelitve proračunskih sredstev po državnih tožilstvih za ta namen;
- *kaznovalni nalogi*: v letu 2014 so državni tožilci s kaznovalnim nalogom, institutom, ki omogoča poenostavitev in skrajšanje kazenskega postopka, odločili o kazenskih ovadbah zoper 2.753 oseb, kar je za 350 oseb manj kot v letu 2013; sodišča pa so predlaganim kaznovalnim nalogom sledila v 92 %, v letu 2013 pa v 81 %;
- v letu 2014 so bili *odvzemi premoženjske koristi* izrečeni v 66 sodbah, pri čemer je samo v petih »velikih« primerih bilo odvzeto premoženje v vrednosti 1,3 do 3,5 milijonov evrov (od tega kar štiri na Specializiranem državnem tožilstvu RS in eden na Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani), v skupni vrednosti 12 milijonov evrov;
- v letu 2014 je bil očiten tudi napredek pri pregonu gospodarskega kriminala in korupcije; nedvomno organi pregona na tem segmentu delajo bolje in več;
- vsa ta aktivnost je dosežena ob zgolj 74 % zasedenosti z odredbo določenih državnotožilskih mest.

Državnotožilski svet je k Skupnemu poročilu za leto 2014 imel predvsem pripombo, da je delež denarnih kazni absolutno premajhen. Pri tem je poudaril, da državni tožilci nimajo na voljo dovolj podatkov o obdolženčevem denarnem stanju. Bil je tudi kritičen do odnosa sodišč, ki ne sledijo predlogom državnih tožilcev za izrek denarnih kazni. Glede novih institutov, opisanih v Skupnem poročilu pod točko 6.7 po noveli ZKP-K, pa je ugotovil, da so se po državnih tožilstvih različno uveljavila. Gre za nove institute, ki se različno izvajajo. Zaradi razlike med posameznimi državnimi tožilstvi bi bilo potrebno opraviti analizo teh postopkov. Državnotožilski svet je tudi opozoril, da v Skupnem poročilu ni tabele, ki bi prikazovala odrejena ter podaljšana začasna zavarovanja protipravne premoženjske koristi v letu 2014 iz 502. člena ZKP, temveč je samo pisna obrazložitev, da je le teh kar za 495 milijonov evrov in predstavlja izjemno velik znesek. Ugotovil je, da bi bilo potrebno v Navodilih o pripravi letnega poročila, ki jih izdaja generalni državni tožilec RS vsako leto pred pripravo le tega, na to posebej opozoriti, kar bi omogočalo medsebojno primerljivost statistik po državnih tožilstvih.

Državnotožilski svet se strinja z ugotovitvami ministra za pravosodje, da je potrebno v prihodnje zastaviti poročilo tako, da bodo vidni ukrepi za izboljšanje ugotovljenih pomanjkljivosti. Glede na opozorilo iz lanskega mnenja je v letu 2014 npr. zaznan rahel napredek v uporabi alternativnih ukrepov, še vedno pa je zaznati neenakost po okrožnih državnih tožilstvih.

Državnotožilski svet tudi ugotavlja, da obstaja problem neenakomerne obremenitve posameznih okrožnih državnih tožilstev in s tem posameznih državnih tožilcev, kar povzroča Državnotožilskemu svetu težave pri izdelavah ocen za hitrejše oziroma izjemno napredovanje. Državnotožilski svet v tej fazi ne vidi systemske rešitve, ki bi omogočala enakomerno obremenitev po državnih tožilih in državnih tožilstvih, razen da bi se po vzoru sodišč spisi s strani generalnega državnega tožilca RS z odredbami predodeljevali na druga manj obremenjena državna tožilstva in to brez zaprosil po pomoči s strani vodij državnih tožilstev, kot je bilo to do sedaj, kar je bilo tudi pohvalno in bi prispevalo k odpravi zaostankov pri večjih državnih tožilstvih.

Nenazadnje pa Državnotožilski svet opozarja tudi na neustreznost sedanjih razpisnih postopkov in je že predlagal, da bi bilo potrebno z zakonsko spremembo vpeljati le en ali dva razpisa letno za področje cele države, saj bi na ta način Državnotožilski svet resnično lahko izbral najboljše kandidate.

Alenka Mežnar
Alenka MEŽNAR
predsednica Državnotožilskega sveta

Vročiti:

- ⊖ Vlada RS (priporočeno);
- ⊖ Državni zbor RS (priporočeno);
- ⊖ generalni državni tožilec RS, dr. Zvonko Fišer, tu;
 - arhiv DTS, tu.